

127e Assemblée van de Interparlementaire Unie (IPU) Québec (Canada), 21-26 oktober 2012

Inhoud

Samenstelling van de Belgische delegatie	3
Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie	3
1. Teksten aangenomen door de Assemblée	3
• Resolutie over de toestand in Mali (urgentedebat)	3
• Verklaring van Québec: <i>Burgerschap, identiteit en culturele en taaldiversiteit in een geglobaliseerde wereld</i>	4
• Actieplan voor gendergevoelige parlementen	6
2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee	7
3. Commissie VN-zaken	10
4. Informele debatten	11
5. Voornaamste besluiten van de Bestuursraad	13
• Uitsluiting van leden	14
• Werkprogramma en begroting 2013	14
• Formaat van de assemblees en werking van de commissies	15
• Samenwerking met de Verenigde Naties	15
• Verbreding van de opdracht van de adviesgroep HIV/aids	16
• Resoluties over gevallen van schendingen van de mensenrechten van parlementsleden	16
6. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn	17
• Comité Midden-Oosten	17
• Comité Internationaal humanitair recht	18
7. Twaalf Plus Groep	19
8. Andere activiteiten van de Belgische delegatie	22

127e Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) Québec (Canada), 21-26 oktober 2012

[Agenda, programma en basisdocumenten van de zitting](#)¹

Delegaties van 129 van de 162 nationale parlementen die lid zijn van de IPU namen aan de zitting deel. Zes internationale parlementaire assemblees met het statuut van geassocieerd lid en 28 organisaties met het statuut van waarnemer waren eveneens vertegenwoordigd. De delegaties telden 28 % vrouwelijke parlementsleden, het laagste percentage sinds 2008.

De gouverneur-generaal van Canada, David Johnston, opende de zitting.

De voorzitter van de Canadese IPU-groep en voorzitter “pro tempore” (ondervoorzitter) van de Canadese Senaat, Donald Oliver, zat de Assemblee voor.

De openingsceremonie van de 127e Assemblee werd opgeluisterd met een speciale voorstelling van Cirque du Soleil over het thema van de Verklaring van Québec.

¹ De website en alle documenten van de IPU zijn beschikbaar in het Engels en het Frans. In dit verslag wordt gelinkt naar de Engelse versie van de website. De Franse versie van dit verslag bevat de links naar de Franse website en documenten.

Samenstelling van de Belgische delegatie

- François-Xavier de Donnea, volksvertegenwoordiger en delegatieleider
- Philippe Mahoux, senator
- Miranda Van Eetvelde, volksvertegenwoordiger
- Guy Coëme, volksvertegenwoordiger.

Belangrijkste resultaten van de zitting en inbreng van de Belgische delegatie

Een [volledig overzicht van de werkzaamheden](#) is te vinden op de website van de IPU.

1. Teksten aangenomen door de Assemblée

• Resolutie over de toestand in Mali (urgentiedebat)

Er waren vier voorstellen voor een urgentiedebat:

- een voorstel van Syrië over de bescherming van de christenen en andere minderheden tegen terroristische aanvallen in Syrië
- een voorstel van het Verenigd Koninkrijk over de veiligheids- en humanitaire toestand in Syrië en de weerslag daarvan op de buurlanden
- een voorstel van de Verenigde Arabische Emiraten over de noodzaak van een internationaal verdrag om belasting van godsdiensten te verbieden
- een voorstel van Mali over de institutionele en veiligheidstoestand in dat land.

De Assemblée koos het voorstel van Mali. Bij de stemming kreeg het voorstel van de Verenigde Arabische Emiraten bijna evenveel stemmen voor. Er waren echter meer tegenstemmen, waardoor de vereiste tweederdemeerderheid niet gehaald werd.

De Belgische delegatie stemde voor het voorstel over Mali. Zij hield rekening met het feit dat op de vorige assemblee in Kampala (april 2012) al een urgentieresolutie over Syrië aangenomen werd en dat de toestand in Syrië tijdens de assemblee in Québec aan bod kon komen in het debat over de beschermingsverantwoordelijkheid (zie sectie 2 van dit verslag). Zij vond ook dat, hoe dramatisch het conflict in Syrië ook was, het Malinese probleem op lange termijn potentieel gevaarlijker was voor de wereld. Met een interventie van de internationale gemeenschap in Mali voor de deur, deed de IPU er goed aan een standpunt in te nemen.

Dhr. de Donnea nam het woord tijdens het debat over het urgentiepunt. Hij benadrukte dat de toestand in Mali meer was dan een regionale crisis. Er is inderdaad een rechtstreekse weerslag op de buurlanden (Algerije, Niger, Mauritanië, ja zelfs Burkina Faso en Nigeria) maar daarenboven wordt de crisis gevoed door diverse soorten illegale handel waar vier continenten bij betrokken zijn. De drugshandel van Zuid-Amerika naar Europa loopt via de Sahel en financiert er de terroristische groepen. In de regio wordt ook de aanwezigheid van gewapende elementen uit Afghanistan en Pakistan vastgesteld. Gelet op die risico's voor de internationale veiligheid moet de IPU duidelijk haar steun uitspreken voor de internationale inspanningen om de Malinese overheid te helpen bij het terugwinnen van de controle over het bezette gebied in het noorden van het land.

Dhr. Mahoux zat het redactiecomité voor dat de ontwerpresolutie van de Malinese delegatie moest onderzoeken. Het comité amendeerde de tekst op diverse punten. Zo werden de gewapende groepen die Noord-Mali bezetten omschreven als “terroristen, fundamentalisten en separatisten”; de omschrijvingen “jihadisten” en “extremistische islamisten” werden geschrapt. Het comité voegde ook paragrafen toe over (a) de rol van de vrouwen in de oplossing van het conflict en de vredesopbouw, conform de relevante resoluties van de Veiligheidsraad, (b) de humanitaire hulpverlening aan de Malinese vluchtelingen en ontheemden en (c) de UNO-strategie voor de Sahel.

Dhr. Mahoux rapporteerde later ook in de Assemblée over de ontwerpresolutie die het redactiecomité had opgesteld. De Assemblée keurde de [resolutie](#) unaniem goed.

In de resolutie bevestigt de IPU haar gehechtheid aan de integriteit en ondeelbaarheid van het Malinese grondgebied en aan de scheiding van godsdienst en staat in het land. De IPU veroordeelt de ernstige schendingen van de mensenrechten en de vernieling van cultureel en religieus erfgoed in het noorden van het land door de gewapende rebellen. Zij verheugt zich over de toezeggingen van Frankrijk, de

Europese Unie, de CEDEAO (Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten), de Afrikaanse Unie en de UNO om Mali te helpen bij het heroveren van het bezette grondgebied. De Malinese overgangsregering moet dat hulpaanbod aannemen en vrije en eerlijke verkiezingen organiseren zodra de rust is weergekeerd. Tot slot vraagt de resolutie de opheffing van de sancties tegen Mali en de hervatting van de ontwikkelingssamenwerking met het land.

• Verklaring van Québec

Op initiatief van het gastparlement hield de Assemblée een speciaal debat over het thema “Burgerschap, identiteit en culturele en taaldiversiteit in een geglobaliseerde wereld”.

De voorzitter van de Canadese IPU-groep, Donald Oliver, en de voorzitter van het Coördinatiecomité van de vrouwelijke parlementsleden van de IPU, Nurhayati Ali Assegaf (Indonesië) stelden een ontwerpverklaring op, die in juni 2012 verspreid werd.

Dhr. Mahoux en **Mevr. van Eetvelde** hebben over die tekst opmerkingen gemaakt.

Dhr. Mahoux had voorbehoud bij het gebruik van de notie “ras” in de ontwerpverklaring. Hij wees ook op lacunes en incoherenties in de niet-toegelaten discriminatiegronden die in de tekst vermeld werden en stelde voor een paragraaf in te voegen over de nood aan een onafhankelijke justitie om de nodige antidiscriminatie wetten te doen naleven.

Mevr. Van Eetvelde van haar kant stelde voor om in de tekst toe te voegen dat ook politieke en administratieve decentralisatie, naast de totstandbrenging van een gemeenschappelijke identiteit als burger op basis van gedeelde rechten en plichten, kan bijdragen tot de vreedzame co-existentie van groepen met een verschillende taal of cultuur. Zij stelde ook een amendement voor om aan te dringen op maatregelen die de aanwezigheid van vrouwen in het parlement versterken.

Begin oktober werd een aangepaste ontwerpverklaring verspreid. Een aantal opmerkingen van dhr. Mahoux en mevr. Van Eetvelde waren daarin terug te vinden². De Belgische delegatie heeft op die aangepaste tekst geen amendementen meer ingediend.

In Québec namen 96 sprekers deel aan het debat, onder wie dhr. Mahoux en mevr. Van Eetvelde. De tekst van hun [toespraken](#) (in het Frans) gaat als bijlage.

Tijdens het debat hoorde de Assemblee ook de volgende prominenten:

- de Minister van Buitenlandse Zaken van Canada, John Baird
- de Directeur-generaal van UNESCO, Irina Bokova
- de Hoge Commissaris voor de nationale minderheden van de OVSE, Knut Vollebaek.

Na afloop van het debat zat **dhr. Mahoux** het redactiecomité voor dat de amendementen op de aangepaste ontwerpverklaring moest behandelen. Het comité nam maar een beperkt aantal amendementen over. Het belangrijkste was de toevoeging van seksuele geaardheid en politieke overtuiging aan de lijst van niet-toegelaten discriminatiegronden. Het comité nam ook het voorstel van zijn voorzitter over om die gronden een maal op te sommen in het begin van de tekst (paragraaf 4) en geen min of meer onvolledige opsommingen meer te geven in het vervolg van de tekst. Enkele amendementen die de vrijheid van meningsuiting en het discriminatieverbod afhankelijk wilden maken van culturele of religieuze beperkingen, werden verworpen. Voor het overige waren er weinig ingrijpende amendementen, wat dhr. Mahoux ertoe bracht de vergadering van het redactiecomité te besluiten met een woord van dank aan de opstellers van de ontwerpverklaring voor de hoge kwaliteit van hun tekst.

De Assemblee keurde later de [Verklaring van Québec](#), in de versie van het redactiecomité, unaniem goed.

De verklaring vertrekt van de vaststelling dat diversiteit, zowel binnen als tussen samenlevingen, in deze tijd van globalisering een hoofdkenmerk van de wereld geworden is. Die diversiteit vormt een universele waarde die men moet omarmen, eerbiedigen, bevorderen en beschermen. Daartoe moet elke persoon zijn mensenrechten ten volle kunnen uitoefenen en moeten discriminatie, uitsluiting en onverdraagzaamheid alsook het aansporen tot haat en geweld bestreden worden.

² Meer bepaald de suggestie van dhr. Mahoux over de gerechtelijke controle van niet-discriminatie en het amendement van mevr. Van Eetvelde over de aanwezigheid van vrouwen in het parlement. Zij zijn terug te vinden in paragraaf 22, respectievelijk punt i) en punt j) van de aangenomen tekst.

De tekst gaat nader in op een aantal kwesties die speciale aandacht verdienen:

- de marginalisering van autochtone volkeren
- de samenhang tussen respect voor diversiteit en de gelijkheid man-vrouw
- gelijke toegang tot machtsuitoefening en beslissingsfuncties, zowel publiek als privé
- de interculturele dialoog
- het probleem van de staatloosheid
- het taalgebruik in de interacties tussen burger en overheid (wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht)
- gelijke toegang tot onderwijs
- een beheer van de natuurlijke hulpbronnen dat de waarden van de plaatselijke gemeenschappen respecteert.

Het tweede deel van de verklaring gaat over de specifieke rol van de parlementen in de bescherming van de diversiteit op nationaal en internationaal vlak, ook door interparlementaire samenwerking.

• Actieplan voor gendergevoelige parlementen

Dit ambitieuze plan volgt op een wereldwijde enquête van de IPU in 2009-2010. De resultaten van de enquête werden bekendgemaakt tijdens de assemblee in Bern (oktober 2011).

Een gendergevoelig parlement is een parlement dat qua structuur, functionering, methodes en optreden aan de noden en belangen van zowel vrouwen als mannen beantwoordt.

Zeven factoren bepalen de gendergevoeligheid van een parlement:

- (i) het aantal vrouwen in het parlement en de functies die zij er bekleden
- (ii) de kwaliteit van het wettelijk kader en het beleid om gelijke kansen voor beide geslachten in de maatschappij te scheppen
- (iii) de integratie van genderkwesties in het geheel van het parlementaire werk (*gender mainstreaming*)
- (iv) een niet-seksistische interne parlementaire cultuur en infrastructuur, waardoor parlementsleden onder andere een juist evenwicht kunnen vinden tussen beroeps- en familielevens
- (v) een gedeelde verantwoordelijkheid inzake gendergelijkheid tussen mannen en vrouwen (de inzet voor pariteitskwesties mag niet enkel een zaak zijn van de vrouwelijke parlementsleden)
- (vi) politieke partijen die gelijke kansen bieden aan hun leden van beide geslachten
- (vii) een niet-seksistische interne administratieve cultuur en infrastructuur, die onder andere borg staat voor gelijke kansen bij aanwerving.

Aan die zeven factoren beantwoorden evenveel actiedomeinen voor de parlementen. Het [Actieplan](#) geeft een reeks strategieën die parlementen kunnen toepassen om hun resultaten ter zake te verbeteren.

Om dat doel te bereiken worden de parlementen aangemoedigd om:

- hun huidige gendergevoeligheid te evalueren
- een hervormingsplan met concrete doelstellingen, maatregelen en deadlines op te stellen en de nodige middelen vrij te maken om het uit te realiseren
- een instantie aan te wijzen die de uitvoering van het hervormingsplan moet controleren
- over de doorgevoerde hervormingen en bereikte resultaten te communiceren.

Tot slot geeft het actieplan aan wat de IPU kan doen om de parlementen daarin bij te staan, bijvoorbeeld bij de zelfbeoordeling die de eerste stap vormt in de toepassing van het plan.

De voorzitter van de Belgische IPU-groep, Patrick Moriau, heeft het actieplan meegedeeld aan de voorzitters van Kamer en Senaat en voorgesteld dat het Adviescomité Maatschappelijke Emancipatie (Kamer) en het Adviescomité Gelijke kansen voor vrouwen en mannen (Senaat) het zouden onderzoeken.

2. Paneldebatten over de thema's van de volgende assemblee

Tijdens die debatten presenteren de rapporteurs een eerste versie van hun verslag voor de volgende assemblee en worden externe experts gehoord.

De paneldebatten gingen over de volgende onderwerpen.

- Beschermingsverantwoordelijkheid: rol van het Parlement in het beschermen van de burgerbevolking (*Commissie I: Vrede en internationale veiligheid*)
- Fair Trade en innoverende financieringsmechanismen voor duurzame ontwikkeling (*Commissie II: Duurzame ontwikkeling, financiering en handel*)
- Het gebruik van diverse media, waaronder de sociale media, voor meer burgerparticipatie en een betere democratie (*Commissie III: Democratie en mensenrechten*).

Mevr. Van Eetvelde nam het woord tijdens het debat over de beschermingsverantwoordelijkheid. De tekst van haar [toespraak](#) (in het Frans) gaat als bijlage.

Het principe van de beschermingsverantwoordelijkheid werd goedgekeurd op de wereldtop 2005 van de Verenigde Naties. Volgens dat principe heeft elke staat de verantwoordelijkheid om zijn bevolking te beschermen tegen genocide, oorlogsmisdaden, etnische zuiveringen en misdaden tegen de menselijkheid (eerste pijler), moet de internationale gemeenschap in het kader van de UNO de staten helpen om zich van die plicht te kwijten (tweede pijler) maar moet zij ook bereid zijn om tussenbeide te komen, desnoods met militaire middelen, indien een staat zich klaarblijkelijk niet van die plicht kwijt (derde pijler).

Mevr. Van Eetvelde had het over de moeilijkheden bij het in de praktijk brengen van het principe, meer bepaald het gevaar voor negatieve neveneffecten bij humanitaire interventies met militaire middelen. Wegens die moeilijkheden stellen sommigen het principe in vraag, vooral sinds de interventie in Libië. Spreekster vroeg de rapporteurs om meer

toelichting over hun suggesties inzake omkadering van het gebruik van geweld door de internationale gemeenschap in situaties die onder de beschermingsverantwoordelijkheid vallen. Het kan wel niet de bedoeling zijn dat men zoveel voorwaarden stelt voor een humanitaire interventie dat die een louter theoretische mogelijkheid wordt. Meer bepaald moet de delicate kwestie van het verband tussen de beschermingsverantwoordelijkheid en de eventuele verwijdering van de zittende machthebbers ("regimewissel") uitgeklaard worden.

Op lange termijn beschouwd blijft het belangrijkste aspect van het principe van de beschermingsverantwoordelijkheid echter de verplichting voor elke staat om het nodige te doen voor de bescherming van zijn eigen bevolking, zodat elke humanitaire interventie van buitenaf overbodig wordt. Het parlement heeft in dat verband een essentiële verantwoordelijkheid.

Dhr. de Donnea is samen met een parlamentslid uit Zambia, Ronald Chitotela, rapporteur voor het thema dat behandeld wordt in de Tweede Commissie van de Assemblee. De rapporteurs stelden hun gezamenlijke [ontwerprapport](#) voor.

Het door de Tweede Commissie gekozen thema is in feite een combinatie van twee thema's. Het eerste was een voorstel van dhr. de Donnea en ging over de nieuwe vormen van ontwikkelingsfinanciering. Het tweede – over de bijdrage van fair trade tot de ontwikkeling – was een voorstel van dhr. Chitotela.³

Het rapport bestaat dan ook uit twee delen die naast elkaar staan. Elk van beide rapporteurs schreef de tekst over het thema dat hij had voorgesteld maar gaf ook zijn opmerkingen over de tekst van zijn corapporteur om zo tot een wederzijds goedgekeurde tekst te komen. Beide rapporteurs staan dus wel achter het hele rapport.

Tijdens het debat in Québec lichtte dhr. de Donnea “zijn” deel van het rapport toe.

Het rapport geeft eerst een kort overzicht van de belangrijkste fasen in de internationale discussie over de nieuwe vormen van ontwikkelingsfinanciering sinds de conferentie van Monterrey in 2002. De analyse van het probleem vertrekt dan van de vaststelling dat er een grote kloof is tussen de financieringsbehoeften en wat de ontwikkelde landen echt aan ontwikkeling spenderen. De gewenste nieuwe financieringsmechanismen moeten helpen om die kloof te overbruggen.

Het verslag bespreekt de weinige mechanismen die al bestaan, meer bepaald in de sector van de gezondheidszorg (financiering van geneesmiddelen en vaccins). Vaak betreft het publiek-private samenwerkingsvormen, die gebruik maken van technieken als de uitgifte van obligaties met waarborg vanwege donorlanden die zich op lange termijn verbinden op het gebied van ontwikkelingshulp, het afstaan van een winstpercentage door bedrijven, een beperkte heffing op vliegbiljetten (thans al toegepast in een tiental landen) en het gebruik van garanties of verzekeringen, bijvoorbeeld een verbintenis om de productie en verspreiding van een vaccin in ontwikkeling te subsidiëren als het werkzaam blijkt (*AMC – Advance Market Commitment*).

³ De procedure voor het bepalen van de thema's op de agenda van de vaste commissies van de Assemblee is als volgt. Alle delegaties kunnen thema's voorstellen. Het bureau van elke commissie, bestaande uit de voorzitter en de ondervoorzitters, bekijkt die suggesties en doet een voorstel aan de commissie. Het bureau kan de suggesties van de delegaties daarbij naar believen amenderen of combineren. De commissie en vervolgens de Assemblee spreken zich uit over het voorstel van het bureau.

Andere mechanismen werden uitgetekend en wachten op toepassing. Het rapport behandelt meer bepaald de mogelijkheden inzake internationale fiscaliteit, waaronder de invoering van een wereldwijde heffing op valutatransacties, beter bekend onder de naam "tobintaks". Bij wijze van rechtvaardiging voert het rapport aan dat "de groei van de wereldeconomie niet gepaard is gegaan met de ontwikkeling van instrumenten waarmee op een efficiënte manier heffingen op de economische activiteit in de wereld kunnen worden doorgevoerd om mondiale publieke goederen mee te financieren" (§25). De financiële sector is het meest geschikt om zo een fiscaal instrument in het leven te roepen.

Het laatste deel van het rapport gaat over klimaatfinanciering. De klimaatverandering is onlosmakelijk verbonden met ontwikkeling. De mechanismen die al gebruikt worden om ontwikkelingslanden te helpen zich aan de klimaatverandering aan te passen, zoals de toewijzing van opbrengsten uit de CO₂-emissiehandel, om het belangrijkste te noemen, zijn ook als financieringsbronnen voor ontwikkeling te beschouwen.

Vanzelfsprekend is een verhoging van de middelen niet de enige maatregel die nodig is om het gebrek aan ontwikkelingsfinanciering op te vangen. Het rapport erkent (§29) dat men ook corruptie en belastingfraude krachtig moet bestrijden, zowel op het niveau van het overheidsapparaat in de ontvangende landen als bij de bedrijven van de donorlanden die actief zijn in ontwikkelingslanden.

Na de voorstelling van het rapport volgde een debat waarin 26 sprekers het woord namen. Zij vroegen de rapporteurs om ook aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- de impact van de geldmiddelen die migranten naar hun thuisland overschrijven
- het toenemende belang voor de ontwikkelingsfinanciering van privé-stichtingen met liefdadig oogmerk zoals de *Bill & Melinda Gates Foundation* en de nood aan coherentie tussen het optreden van die stichtingen en het beleid van de internationale organisaties, bijvoorbeeld de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) als het over de bestrijding van ziektes gaat
- de noodzaak van het vermijden van overlappingsen tussen de openbare ontwikkelingshulp en de nieuwe financieringsvormen
- de controle op de aanwending van de fondsen die een eventuele heffing op financiële transacties zou opleveren.

Uit het debat bleek ook dat het moeilijk zal zijn om over de wenselijkheid van zo een heffing een consensus te vinden.

De volgende opdracht voor de rapporteurs bestaat erin om, rekening houdend met het debat in Québec, een ontwerp-resolutie uit te werken. Die zal samen met de amendementen van de delegaties besproken worden tijdens de volgende IPU-assembly in Quito (Ecuador) in maart 2013.

3. Commissie VN-zaken

De volgende onderwerpen stonden op de agenda van de commissie.

1) Multilateralisme en de rol van de parlementaire diplomatie

Dit debat ging over de specifieke rol die parlementsleden kunnen spelen, meer bepaald via regionale interparlementaire organisaties, in conflictpreventie, vredesopbouw en nationale verzoening na een conflict. Verkiezingswaarnemingen door parlementsleden in multilateraal verband werden ook ter sprake gebracht.

De commissie vroeg dat de IPU een studie zou maken over de goede voorbeelden van multilaterale parlementaire diplomatie en initiatieven zou nemen om tot een betere coördinatie te komen, want de verschillende interparlementaire organisaties lopen elkaar soms voor de voeten.

2) Nemen de Verenigde Naties de democratie ernstig genoeg?

In de nieuwe strategie van de IPU is de versterking van de democratie via de parlementen de belangrijkste opdracht van de organisatie. In de UNO neemt de bevordering van de democratie naar verhouding een veel minder prominente plaats in en geniet zij bijvoorbeeld niet dezelfde massale investering van middelen als de ontwikkelingsdoelstellingen, om maar te zwijgen van het feit dat de besluitvorming in de UNO zelf ook niet altijd een toonbeeld van democratie is (denk aan de Veiligheidsraad).

Toch werkt ook de UNO voor meer democratie en is zij bijvoorbeeld actief inzake hulp aan opkomende democratieën, de organisatie van vrije en eerlijke verkiezingen en de promotie van goed bestuur. Er werd ook vooruitgang geboekt op het gebied van de mensenrechten en de vrouwenemancipatie. Zonet heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties nog een belangrijke verklaring over de rechtsstaat aangenomen. De commissie vraagt dat de UNO en de IPU op die gebieden nauwer gaan samenwerken.

3) Bevordering van nucleaire non-proliferatie en ontwapening: voorstelling van een nieuw handboek voor parlementsleden

Het handboek in kwestie is een gezamenlijke uitgave van de IPU en het netwerk Parlementsleden voor nucleaire non-proliferatie en ontwapening (PNND). Het wil de parlementsleden tot actie bewegen om de IPU-resolutie over nucleaire non-proliferatie en ontwapening uit 2009 uit te voeren en het vijfpuntenplan van de UNO-Secretaris-generaal over nucleaire ontwapening te ondersteunen. De handleiding geeft een overzicht van voorbeeldmaatregelen en modelwetgeving waar parlementsleden zich kunnen op inspireren om die belangrijke doeleinden dichterbij te brengen.

4) Rio+20 in perspectief: is er nog hoop voor duurzame ontwikkeling ?

De commissie maakte de balans op van de VN-conferentie over duurzame ontwikkeling die in juni 2012 plaats had in Rio. De resultaten zijn teleurstellend maar de conferentie heeft wel de weg geopend voor de bepaling van een nieuwe generatie doelstellingen duurzame ontwikkeling (SDG's), ter vervanging van de millenniumdoelstellingen (MDG's) in 2015. Die SDG's moeten zich richten op de uitroeiing van de armoede en de vermindering van de ongelijkheid met respect voor de ecosystemen van onze planeet.

De commissie roept de parlementen op deel te nemen aan de reflectie over dat nieuwe ontwikkelingskader, zowel op nationaal niveau als op dat van de VN. Die laatste hebben verschillende consultatieprocessen in het leven geroepen hebben, bijvoorbeeld de open werkgroep van de Algemene Vergadering van de

VN over de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling en de groep van hooggeplaatste personen betreffende het ontwikkelingskader na 2015, die de secretaris-generaal van de UNO opgericht heeft.

“Anders denken over groei” zal ook het algemene thema zijn van de volgende IPU-assemblee in maart 2013.

Een van de uitgenodigde sprekers voor dit debat was de speciale VN-rapporteur over het recht op voeding, Olivier de Schutter. De commissie nodigde hem uit als panellid op initiatief van de Belgische IPU-groep. Het nieuwe ontwikkelingskader vereist namelijk een aanpak op basis van rechten, zoals het recht op voeding en het recht op water.

In verband met de oorzaken van de huidige voedselcrisis stelde **dhr. de Donnea** dat die niet in economische en politieke fenomenen van 50 of 60 jaar geleden gezocht kunnen worden.

Zowel het Noorden als het Zuiden hebben strategische fouten gemaakt, niet zelden te goeder trouw overigens, zowel op algemeen politiek gebied als specifiek op het gebied van het voedselbeleid. Spreker verwees bijvoorbeeld naar de illegale visvangst in Afrikaanse territoriale wateren, de strategieën voor dringende voedselhulp, de speculatie in voedingsmiddelen, slechte marktregulering, gebrekkige markttoegang van voedingsproducten, enz. Samengevat: iedereen moet de hand in eigen boezem steken.

5) De VN-verklaring over de autochtone volkeren, vijf jaar na goedkeuring

De commissie werd gebriefd over de vorderingen bij het toepassen van de minimumnormen die de verklaring heeft vastgelegd. Ondanks positieve ontwikkelingen in een aantal landen zijn de goede voorbeelden zeldzaam, meer bepaald wat betreft het principe van de voorafgaandelijke toestemming van autochtone volkeren wanneer de overheid wetten goedkeurt of bestuursmaatregelen neemt die ze aanbelangen.

De commissie riep de parlementsleden op deel te nemen aan de voorbereiding van de wereldconferentie over de autochtone volkeren die de UNO voor september 2014 gepland heeft.

Het verslag van de commissie VN-zaken is te vinden in de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 44-47.

4. Informele debatten

In de marge van de Assemblee werden een groot aantal forumdiscussies en workshops georganiseerd over zeer diverse onderwerpen. Die informele debatten, waarbij soms kwesties uitgediept werden die ook op de agenda van de formele vergaderingen stonden, verliepen alle volgens hetzelfde stramien, met een inleidende uiteenzetting door een aantal panelleden, gevolgd door vragen en antwoorden. Er waren informele debatten over de volgende thema's:

- Jongeren kansen geven in de geglobaliseerde economie van vandaag
- Nieuwe instrumenten om de nucleaire ontwapening te bevorderen
- Vredesopbouw na een conflict
- Parlementaire onschendbaarheid: weldaad of last?
- Parlementair recht en politiek recht
- De petroleumpiek : wat zijn de vooruitzichten qua energiezekerheid?

- De deadline nadert : de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling (MDG) en de ontwikkelingsagenda na 2015.

Dhr. Coëme nam het woord in het debat over de werkgelegenheidsvooruitzichten voor jongeren. Hij diende ook een [schriftelijke bijdrage](#) (in het Frans) in en een informatienota over “Créa-Job”, een initiatief van het Waals Gewest dat het ondernemerschap wil aanmoedigen door een soort van “broedplaats voor ondernemingen” in te richten. Het is een concreet voorbeeld van een maatregel die men kan nemen om jongeren aan het werk te helpen. Andere sprekers hebben die notie van een broedplaats voor ondernemingen trouwens ook vermeld.

Dhr. Coëme ging vooral in op drie punten.

- Jongeren mogen geen toeschouwer zijn bij hun eigen leven, ze moeten er de hoofdrol in spelen. In dat verband vroeg spreker aan de VN-vertegenwoordiger in het panel wat de UNO doet om de uitwisseling van jongeren te stimuleren, zoals met het Erasmusprogramma van de Europese Unie gebeurt. De UNO lijkt de geschikte instantie om dergelijke initiatieven op wereldschaal te nemen. In zijn antwoord verwees de UNO-vertegenwoordiger naar het vrijwilligersprogramma van de Verenigde Naties, dat jongeren de kans geeft om beroepservaring op te doen op talrijke gebieden.
- De globalisering blijft niet beperkt tot de uitwisseling van goederen en kapitaal. Beseft men wel voldoende dat zij ook de grondslagen van onze samenlevingen op losse schroeven zet? Het model van de sociale staat waar Europa aan gehecht is staat erg onder druk en wij hebben de formule om het aan te passen nog niet gevonden.
- In deze crisistijd streven vele landen naar competitiviteit op korte termijn ten koste van de overheidsuitgaven voor onderwijs en sociale maatregelen ten behoeve van jongeren, ook inzake werkgelegenheid. Dat is het slechtst mogelijke beleid, aldus de spreker. Vooral de investeringen in onderwijs zijn essentieel op lange termijn. Dhr. Coëme stelde de IPU voor een speciale conferentie aan dat onderwerp te wijden.

Dhr. Mahoux nam het woord in het debat over de parlementaire onschendbaarheid. De vergadering ging meer bepaald over de vraag of het nodig/wenselijk is een immunitetsregeling te hebben die parlementsleden beschermt tegen vervolging voor handelingen die los staan van de parlementaire functie. De parlementaire onschendbaarheid in strikte zin (bescherming tegen vervolging wegens meningen geuit in het kader van de parlementaire functie) staat over het algemeen niet ter discussie. Een ruimere onschendbaarheid daarentegen wordt vaak als iets negatiefs gezien, alsof het parlements lid boven de wet staat.

Dhr. Mahoux zei dat zijn ervaring in het IPU-comité voor de mensenrechten van parlementsleden⁴ hem geleerd had dat ook de parlementaire onschendbaarheid in ruimere zin absoluut noodzakelijk is. Want vaak komt het parlements lid niet rechtstreeks in moeilijkheden door de meningen die hij verkondigt maar wordt hij het slachtoffer van valse aanklachten, bijvoorbeeld verduistering van geldmiddelen, om

⁴ Dhr. Mahoux was lid van dat comité van april 2007 tot april 2012. Van juli 2011 tot het einde van zijn mandaat zat hij het comité voor.

een voorbeeld te nemen dat de laatste tijd erg populair is. Overigens betekent parlementaire onschendbaarheid helemaal niet dat het parlementslid niet vervolgd kan worden voor misdrijven van gemeen recht, indien er een procedure is (met de nodige garanties inzake objectiviteit) om die onschendbaarheid op te heffen.

De vergadering over de deadline van 2015 had vooral een informatief doel: de aanwezige parlementsliden werden gebriefd over de resultaten en de lacunes inzake realisering van de MDG's en over de inspanningen om een volgende generatie ontwikkelingsdoelstellingen vast te leggen. De Verenigde Naties willen dat die SDG's (in tegenstelling met de MDG's) het resultaat zijn van een open proces van overleg met alle betrokken partijen, niet enkel de regeringen maar ook de privésector, de civiele maatschappij, de parlementsliden en zelfs het brede publiek. Om dat laatste bij de reflectie te betrekken, zetten de Verenigde Naties "My World" op het getouw, een *crowdsourcing*-project dat gebruik maakt van de nieuwe communicatie-technologieën.

Dhr. de Donnea benadrukte tijdens de discussie dat de gebrekkige realisering van de MDG's vaak te wijten is aan problemen inzake goed bestuur. Welnu, de parlementen zijn essentieel voor goed bestuur. Het is dan ook absoluut nodig de parlementen te versterken als men op dat gebied vooruitgang wil boeken. Spreker vestigde ook de aandacht op de regionale dimensie, die in diverse sectoren een belangrijke succesfactor is, bijvoorbeeld bij de aanpak van voedselcrisissen of van volksgezondheidsproblemen.

5. Voornaamste besluiten van de Bestuursraad

Senator Philippe Mahoux in gesprek met de secretaris-generaal van de IPU, Anders Johnsson

De Bestuursraad is de IPU-instantie die het beleid en de werking van de organisatie bepaalt en controleert, in tegenstelling met de Assemblee, die de politieke standpunten van de IPU goedkeurt. Elk lidparlement heeft in de Raad 3 stemmen (2, indien alleen mannen of alleen vrouwen afgevaardigd worden).

De besluiten van de Raad worden voorbereid in het Uitvoerend Comité van de IPU, dat 15 verkozen leden telt en 2 leden *ex officio*, namelijk de voorzitter van de IPU en de voorzitter van het Coördinatiecomité van de vrouwelijke parlementsliden. De verkozen mandaten zijn proportioneel verdeeld tussen de geopolitieke groepen⁵.

Dhr. de Donnea, dhr. Mahoux en mevr. Van Eetvelde volgden de werkzaamheden van de Raad in Québec.

⁵ De IPU telt zes [geopolitieke groepen](#): de Afrikaanse groep, de groep van de Arabische landen, de groep Azië/Stille Oceaan, de Euraziatische groep, de Latijns-Amerikaanse groep (GRULAC) en de Twaalf Plus Groep, waar België toe behoort. De Twaalf Plus Groep heeft vier vertegenwoordigers in het Uitvoerend Comité. Op het ogenblik zijn dat parlementsliden uit Canada, Duitsland, Zweden en Zwitserland.

- **Uitsluiting van leden**

De Raad nam nota van de conclusies van het Uitvoerend Comité over de vraag of het Syrische parlement uit de IPU kon worden gestoten (zie de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 78-80).

De statuten van de IPU voorzien niet in de uitsluiting van leden, enkel in schorsing van het lidmaatschap en dat uitsluitend om twee redenen: omdat het parlement niet meer functioneert ten gevolge van een ongrondwettige ontbinding (bijvoorbeeld een staatsgreep) of omdat het zijn bijdrage aan de IPU al minstens drie jaar niet meer betaald heeft. De IPU heeft altijd geweigerd om lidparlementen te schorsen om politieke redenen, zoals het democratische gehalte van hun werking of de inhoud van de beslissingen die zij nemen. Ook de toetreding van leden gebeurt trouwens op basis van zuiver juridische criteria: elk parlement van een soevereine staat dat naar nationaal recht wetgevingsbevoegdheid en controlebevoegdheid over de regering heeft, kan lid worden van de IPU.

De basisreden voor die keuzes ligt in het feit dat de IPU, net als de Verenigde Naties op het niveau van de staten, universeel wil zijn. Het Uitvoerend Comité houdt vast aan die keuzes en is dus niet gewonnen voor de invoering van andere schorsingsgronden dan de twee die nu bestaan.

Tussen haakjes: in de Twaalf Plus Groep werd wel gesproken over een amendement op de IPU-statuten om de schorsing mogelijk te maken van het parlement van een land dat tekortschiet in het nakomen van zijn beschermingsverantwoordelijkheid. De Franse delegatie is van plan zo een amendement in te dienen voor bespreking tijdens de volgende assemblee.

- **Werkprogramma en begroting 2013**

De Raad gaf zijn goedkeuring aan het werkprogramma en de begroting, zoals aanbevolen door het Uitvoerend Comité.

De begroting voor 2013 bedraagt 13,6 miljoen Zwitserse frank (ongeveer 11,3 miljoen euro), waarvan ongeveer 1,5 miljoen Zwitserse frank uit vrijwillige bijdragen van externe donoren moet komen en de rest uit eigen middelen, hoofdzakelijk bijdragen van de parlementen die lid zijn van de organisatie (10,9 miljoen Zwitserse frank) en bijdragen van het personeel (interne belasting: ongeveer 1 miljoen Zwitserse frank).

Na een aanzienlijke daling verleden jaar, blijven de bijdragen van de leden op het niveau van 2012. De gewone begroting (zonder de vrijwillige bijdragen) daalt echter nog. De begroting 2012 werd immers in evenwicht gebracht door het overschot van 2011 over te dragen. Voor 2013 besliste de Raad om hetzelfde te doen. Alleen ligt het verwachte overschot van 2012 veel lager dan dat van het jaar daarvoor (300.000 Zwitserse frank minder).

De noodzakelijke besparingen werden gevonden door enkele activiteiten uit te stellen (onder andere een interessant project van parlementaire *peer review*) en sommige andere activiteiten te verplaatsen van het gewone budget naar het budget dat uit vrijwillige bijdragen gefinancierd wordt. Die laatste stijgen trouwens van 1,2 tot 1,5 miljoen Zwitserse frank. Het bedrag aan vrijwillige bijdragen dat de IPU in 2012 waarschijnlijk zal ontvangen (1,9 miljoen Zwitserse frank) ligt ver boven de ramingen en de organisatie rekt erop in 2013 op die weg te kunnen doorgaan.

Het voorstel om de activiteiten in verband met de Wereldhandelsorganisatie (WTO) te laten vallen, werd verworpen. De Raad nam kennis van een nota die het belang van die activiteiten in het licht stelt (zie de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 60-64). Volksvertegenwoordiger Dirk Van der Maelen maakt deel uit van het comité dat die activiteiten, meer bepaald de Parlementaire Conferentie over de WTO, stuurt.

• **Formaat van de assemblees en werking van de commissies**

De Raad stemde in met het voorstel van het Uitvoerend Comité om het formaat van de assemblees en de werking van de commissies vanaf 2014 op een aantal punten aan te passen (zie de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 56-58).

De krachtlijnen van die hervorming, waarvan de details in 2013 moeten worden goedgekeurd, zijn:

- De huidige verschillen tussen de twee jaarlijkse assemblees van de IPU qua duur, delegatiegrootte en werkprogramma verdwijnen grotendeels. De behandeling van de thema's op de agenda van de drie vaste commissies blijft wel gespreid over twee assemblees, met een eerste debat en hoorzittingen tijdens de herfstassemblee en de goedkeuring van de resolutie tijdens de daarop volgende lenteassemblee. De regel blijft ook dat de lenteassemblees in een gastland plaatshebben en de herfstassemblees in Genève, waar de IPU gevestigd is (Québec was een uitzondering).
- De bureaus van de drie vaste commissies worden geactiveerd. De selectie van thema's voor de volgende zitting (wat thans hun enige taak is) moet verbeteren. Daarnaast moeten de bureaus zich gaan toeleggen op (i) het plannen van de commissiewerkzaamheden op langere termijn, (ii) het sturen van de commissiewerkzaamheden, meer bepaald om de kwaliteit van de resoluties te verbeteren, en (iii) het nagaan van de uitvoering van de aangenomen resoluties. De commissies zouden ook meer ondersteuning moeten krijgen, budgettair en qua personeel.
- De commissie VN-zaken wordt een volwaardige commissie van de Assemblee, net als de drie huidige vaste commissies. Zij zal voortaan tijdens beide jaarlijkse assemblees vergaderen (in plaats van eenmaal per jaar nu).

• **Samenwerking met de Verenigde Naties**

De Raad kreeg zoals steeds een overzicht van de recente activiteiten van de IPU in samenwerking met de UNO en diverse organisaties van het VN-systeem (UNDP, UN Women, Hoog-Commissariaat voor de mensenrechten en Mensenrechtenraad, UNAIDS, Wereldhandelsorganisatie). De lijst is beschikbaar in de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 53-55.

Tijdens de behandeling van dit punt nam **dhr. de Donnea** het woord en stelde hij voor dat de IPU een coördinatievergadering zou organiseren van de belangrijkste organisaties die, net als de IPU, actief zijn op het gebied van de capaciteitsversterking voor parlementen, teneinde het werk thematisch en geografisch beter te verdelen. De secretaris-generaal van de IPU antwoordde dat het Uitvoerend Comité het voorstel van dhr. de Donnea

besproken had en er positief tegenover stond. De organisatie van een dergelijke vergadering vraagt wel een goede voorbereiding.

De Raad kreeg ook een [verslag](#) over een veldbezoek van de IPU in Albanië en Montenegro. Doel van de zending was de uitvoering van de “One UN”-hervorming in die landen te evalueren. Die hervorming wil de coördinatie en doeltreffendheid van de hulpactiviteiten van de verschillende VN-organisaties in een bepaald land verbeteren. De IPU-zending, die al door gelijkaardige zendingen in Tanzania (2008), Vietnam (2009) en Ghana en Sierra Leone (2011) voorafgegaan werd, moest vooral nagaan hoe de VN-teams met de parlementen van de landen in kwestie samenwerken, en in welke mate die parlementen betrokken worden bij het bepalen van de doelstellingen en de controle op de resultaten van de VN-acties in hun land.

• **Verbreiding van de opdracht van de adviesgroep HIV/aids**

De Raad keurde een voorstel goed om de opdracht van de IPU-adviesgroep over HIV/aids uit te breiden tot aangelegenheden betreffende de gezondheid van moeders, pasgeborenen en kinderen.

Onder voorzitterschap van senator Marleen Temmerman⁶ kwam de adviesgroep zelf met dat voorstel. Hij wilde zo tegemoet komen aan de vraag naar een specifieke instantie voor het sturen en begeleiden van de activiteiten van de IPU in verband met de gezondheid van moeders en kinderen, zonder nieuwe structuren op te richten of de uitgaven te verhogen. De adviesgroep vond dat het raakvlak tussen de twee actieterreinen voldoende groot was om die aanpak te rechtvaardigen, zeker vanuit de optiek waar de IPU vooral mee bezig is, namelijk mensenrechten en goed bestuur.

• **Resoluties over gevallen van schendingen van de mensenrechten van parlementsleden**

De IPU heeft sinds 1976 een Comité voor de mensenrechten van parlementsleden. Dat comité onderzoekt concrete gevallen van mensenrechtenschendingen waar parlementsleden het slachtoffer van zijn en wordt wereldwijd erkend als een uniek en gezaghebbend instrument voor de bescherming van parlementsleden in de uitoefening van hun functie. Het comité bestaat uit 5 leden en evenveel plaatsvervangers, die voor 5 jaar verkozen worden. België had gedurende tien jaar zitting in het comité, eerst met volksvertegenwoordiger Jacques Lefèvre (plaatsvervanger van 2002 tot 2003), daarna met senator Marie-José Laloy (plaatsvervangster van 2003 tot 2006 en vervolgens gewoon lid van 2006 tot 2007) en tenslotte met senator Philippe Mahoux (zie voetnoot 4 hierboven).

In Québec keurde de Raad een hervorming van de werkmethodes van het comité goed. De hervorming moet leiden tot meer transparantie en doeltreffendheid in het oplossen van dossiers en houdt vier strategische veranderingen in:

- Tot nog toe behandelde het comité tijdens elke zitting systematisch alle dossiers, ook die waarin al jaren geen beweging meer zit. Voortaan gaat de prioriteit naar de gevallen die een onmiddellijk optreden vereisen.
- Het comité gaat een meer persoonlijke en proactieve aanpak volgen, met meer veldbezoeken ter plaatse als er een goede kans om zo bepaalde gevallen op te lossen. Daarentegen wordt het aantal zittingen teruggebracht van 4 naar 3 per jaar: twee zittingen tijdens de assemblees om de prioritaire gevallen te behandelen en

⁶ Inmiddels kwam het mandaat van mevr. Temmerman in de adviesgroep ten einde (september 2012).

een bijkomende zitting (in plaats van twee tot nog toe) op de zetel van de IPU in Genève, om de balans op te maken van alle dossiers, prioriteiten te bepalen en nieuwe benaderingen te zoeken voor de dossiers die al lang vast zitten. Er wordt ook een spoedprocedure ingevoerd om te reageren tussen de zittingen van het comité in.

- Het comité wil meer met de IPU-leden communiceren over de problemen waar het in zijn werk mee geconfronteerd wordt, en de leden zo motiveren om het comité te helpen bij het oplossen van gevallen. Het debat in Québec over de parlementaire onschendbaarheid (zie sectie 4 van dit rapport) was een eerste voorbeeld van die aanpak.
- Het onderscheid tussen vertrouwelijke en openbare gevallen blijft behouden, maar in principe worden alle gevallen openbaar, tenzij het comité daar anders over beslist. Tot nog toe was het de openbaarmaking van een dossier die een uitdrukkelijk besluit van het comité vereiste (meestal om druk uit te oefenen op de autoriteiten van het betrokken land na het mislukken van discrete demarches).

De nieuwe manier van werken werd in Québec voor het eerst toegepast. Daardoor lag het aantal gevallen waarover het comité resoluties indiende bij de Raad veel lager dan vroeger.

De Raad nam resoluties aan over 20 dossiers betreffende 78 parlementsleden uit 13 landen (in Afrika: D. R. Congo en Tsjaad – in Amerika: Colombia – in Azië: Bahrein, Cambodja, Filippijnen, Irak, Maleisië, Maldiven, Pakistan, Palestina/Israël en Thailand – in Europa: Turkije).

[Verslag van het Comité voor de mensenrechten van parlementsleden aan de Bestuursraad](#)

[Lijst van de aangenomen resoluties](#)

6. IPU-comités waar Belgische parlementsleden lid van zijn

• Comité Midden-Oosten

Dhr. de Donnea zat de vergaderingen van het [comité Midden-Oosten](#) voor en bracht er verslag over uit in de Bestuursraad. Zijn mandaat liep in Québec ten einde. Hij was lid van het comité sinds oktober 2007, eerst als plaatsvervanger, daarna als gewoon lid vanaf oktober 2008 en uiteindelijk als voorzitter vanaf januari 2012.

Het comité werd in 1987 opgericht om het vredesproces in het Midden-Oosten te volgen, daarover verslag uit te brengen in de IPU en in de mate van het mogelijke een bemiddelende rol te spelen tussen de betrokken partijen op parlementair niveau.

In Québec maakte het comité de balans op van de twee dialoogsessies met Israëlische en Palestijnse parlementsleden die in januari en juli 2012 plaatsvonden op de zetel van de IPU in Genève. Het comité erkende het nut van dergelijke discrete bijeenkomsten buiten de assemblees. Zij verliepen in een positieve en open sfeer, en klaarblijkelijk met de steun van de regeringen van beide partijen (hun permanente vertegenwoordigers in Genève woonden de gesprekken bij). Het comité wil met zulke vergaderingen doorgaan maar meent dat de twee delegaties nu meer naar de toekomst dan naar het verleden moeten kijken en concrete pistes moeten zoeken om bij te dragen tot het vredesproces.

Het comité besprak ook de voorbereidingen voor een zending naar de regio. Het comité besloot al in oktober 2011 om zo een zending te ondernemen. Er waren pogingen om een delegatie te sturen in mei en september 2012 maar zij draaiden op niets uit, omdat het onmogelijk bleek Gaza in het programma op te nemen. Het comité wil namelijk absoluut parlementsleden van alle strekkingen ontmoeten, ook parlementsleden die aanleunen bij Hamas. In Québec werd besloten om de zending in twee te splitsen. Het eerste deel zou bestaan in het bezoek aan de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook (die men via Egypte zou binnengaan) en moest van 16 tot 20 november 2012 plaatsvinden⁷. Het bezoek aan Israël werd gepland voor onmiddellijk na de verkiezingen van januari 2013 in dat land.

Tot slot stelde het comité ook een intern reglement op dat zijn rol en de nadere regels voor zijn werking preciseert (tekst beschikbaar in de [brochure met de resultaten van de zitting](#), pp. 64-66). Het reglement, dat door de Raad werd goedgekeurd, legt vooral de bestaande praktijk in regels vast. Vroegere besluiten van de Raad betreffende het comité zijn er ook in opgenomen. Nieuw zijn een bepaling over het voorzitterschap van het comité (maximum twee mandaten van een jaar) en een bepaling waardoor een lid dat twee maal na elkaar afwezig geweest is op een zitting van het comité, zijn mandaat verliest. Die laatste bepaling is te verklaren door het feit dat het comité in het verleden nogal eens leed onder absentisme en daardoor niet fatsoenlijk kon werken.

• Comité Internationaal humanitair recht

Dhr. de Donnea nam voor het eerst deel aan de werkzaamheden van het [Comité ter bevordering van de eerbiediging van het internationaal humanitair recht](#). Tijdens de vorige assemblee werd hij tot gewoon lid van dat comité verkozen.

De taak van het comité bestaat erin de parlementsleden bewust te maken van de problemen in verband met het internationaal humanitair recht (oorlogsrecht) en de bescherming van vluchtelingen en ze vooral te wijzen op hun rol in de ratificatie en de toepassing op nationaal niveau van de desbetreffende internationale verdragen.

Het comité bestaat uit zes gewone leden en zes plaatsvervangers, telkens een per geopolitieke groep, die voor vier jaar verkozen worden. Het comité vergadert met gesloten deuren maar houdt ook geregeld openbare vergaderingen om het debat over bepaalde kwesties in de IPU aan te zwengelen. Zijn belangrijkste externe partners zijn het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC), de Internationale Federatie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan en het Hoog-Commissariaat van de VN voor de vluchtelingen (UNHCR).

In Québec lichtte een vertegenwoordigster van UNHCR het jaarverslag 2011 van die organisatie toe. Zij stelde ook voor om de twee handboeken voor parlementsleden die de IPU eerder met het UNHCR uitbracht te herwerken. Die handboeken gaan over de [bescherming van vluchtelingen](#) (2001) en over [staatloosheid](#) (2005).

Het comité vond dat een goed idee. Dhr. de Donnea stelde voor de nieuwe teksten te laten uitwerken door deskundigen en ze dan aan de leden van het comité voor te leggen voor commentaar. Die werkwijze werd goedgekeurd.

⁷ Wegens de militaire confrontatie tussen Israël en Gaza vanaf 14 november moest het bezoek uitgesteld worden.

Het comité nam ook kennis van een mededeling van het ICRC, dat de parlementsleden vraagt om zich actiever in te zetten voor de toepassing van de verdragen inzake internationaal humanitair recht. De twee handboeken voor parlementsleden die de IPU en het ICRC samen gepubliceerd hebben – over het [internationaal humanitair recht](#) in het algemeen (1999) en over [vermiste personen](#) (2009) – zijn daar goede hulpmiddelen voor. Het ICRC hoopt dat het comité er zal blijven voor zorgen dat die kwesties tijdens de IPU-assemblees aan bod komen.

Dhr. de Donnea stelde voor dat het comité tijdens de volgende assemblee in maart 2013 een debat zou organiseren over de bescherming van humanitaire werkers. Het comité ging daarop in en besliste om ook het thema van de beschermings-verantwoordelijkheid op de agenda van zijn volgende openbare vergadering te plaatsen.

Dhr. de Donnea vroeg ook aan het IPU-secretariaat een nota op te stellen met een stand van zaken in verband met de ratificatie en de omzetting in nationaal recht van de voornaamste verdragen inzake internationaal humanitair recht. Op basis van die nota kan het comité dan gericht werken.

Tot slot had het comité het ook over zijn eigen werkwijze. Bij gebrek aan reglement ging het comité er tot nog toe van uit dat het maar geldig kon besluiten (bijvoorbeeld om een voorzitter te verkiezen) als minstens vier gewone leden of hun plaatsvervangers aanwezig waren. Het gevolg is dat het comité al een tijd geen voorzitter meer heeft, terwijl er bijvoorbeeld in Québec drie gewone leden samen met hun plaatsvervangers aanwezig waren.

Om daaraan te verhelpen stelde dhr. de Donnea voor een voorbeeld te nemen aan het comité Midden-Oosten en reglementair te bepalen (i) dat het comité geldig kan besluiten als minstens 4 leden, gewone leden of plaatsvervangers, aanwezig zijn en (ii) dat een gewoon lid dat twee zittingen van het comité na elkaar niet heeft bijgewoond, automatisch vervangen wordt door de plaatsvervanger van dezelfde geopolitieke groep. Het comité besloot dat voorstel voor te leggen aan het Uitvoerend Comité, met het oog op een beslissing tijdens de volgende assemblee.

7. Twaalf Plus Groep

De [geopolitieke groep van de Twaalf Plus](#) telt 46 leden en is daarmee een van de grootste geopolitieke groepen binnen de IPU. Tot de groep behoren de meeste landen die lid zijn van de Raad van Europa plus Israël, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. Op het ogenblik is senator Robert del Picchia (Frankrijk) voorzitter van de groep.

Afgevaardigden van de parlementen die lid zijn van de groep (in principe twee per land) vergaderen vlak voor en tijdens de IPU-assemblee om hun standpunten in de mate van het mogelijke op elkaar af te stemmen.

De vergaderingen van de groep worden voorbereid in een stuurcomité, waar dhr. de Donnea lid van is. Het stuurcomité vergaderde op 17 december 2012 in Parijs.

In Québec namen **dhr. de Donnea** en **dhr. Mahoux** deel aan de vergaderingen van de groep. **Mevr. Van Eetvelde** woonde de vergaderingen bij als waarnemer.

De Belgische afgevaardigden brachten in de groep verslag uit over de vergaderingen van de comités waar zij aan deelgenomen hadden (redactiecomités, comités die afhangen van de Raad). Daarnaast namen zij het woord over de volgende kwesties.

➤ Keuze van het urgentiepunt

De Belgische afgevaardigden pleitten voor het voorstel van Mali. In de Twaalf Plus Groep was er echter een kleine meerderheid voor het voorstel van het Verenigd Koninkrijk over Syrië (21 stemmen tegen 18). In de Assemblee hebben de leden van de groep verdeeld gestemd.

➤ Herziening van de werking van de Assemblee en haar commissies

Dhr. de Donnea steunde in grote lijnen de voorstellen van het Uitvoerend Comité, meer bepaald de invoering van een uniform formaat voor de assemblees. Hij benadrukte dat de commissierapporteurs zich niet van hun taak kunnen kwijten zonder intellectuele en materiële ondersteuning van hun eigen parlement (§16 van de voorstellen van het Uitvoerend Comité).

Spreker maakte enkel voorbehoud bij het idee dat het opstellen van de resolutieteksten in principe in de commissies zelf moest gebeuren en dat redactiecomités alleen in geval van nood ingezet mochten worden (§19 van de voorstellen van het Uitvoerend Comité). Met commissies waarin alle lidparlementen van de IPU vertegenwoordigd zijn, is dat niet realistisch. Het is wel mogelijk de redactiecomités representatiever te maken.

➤ Keuze van een nieuw logo voor de IPU

Een van de prioriteiten van de strategie van de IPU voor 2012-2017 is een nieuw communicatiebeleid voor de organisatie. Er werd een consultant aangetrokken (Young & Rubicam) om de communicatie-instrumenten van de IPU te moderniseren. Die pleit onder andere voor een nieuw logo en heeft een paar voorstellen gedaan. Volgens de consultant is het huidige logo te ingewikkeld, spreekt er geen duidelijke boodschap uit, kijkt het naar het verleden en niet naar de toekomst (vermelding van de stichtingsdatum van de IPU en verouderde beeldtaal) en kan men er de culturele en taaldiversiteit van de IPU niet mee tonen (de naam van de organisatie zit enkel in het Engels en het Frans in het logo).

Het huidige IPU-logo. De buitenste cirkel, met de naam van de organisatie, wordt soms weggelaten.

De voorstellen van de consultant werden in de groep niet goed onthaald. Velen deelden de kritiek op het huidige logo niet en meenden dat de IPU haar middelen in deze periode van besparingen beter aan belangrijkere zaken kon besteden dan het zoeken naar een nieuw logo.

De Belgische afgevaardigden vonden dat ook. Dhr. de Donnea stelde dat een merk er over het algemeen niet goed aan doet om zijn identiteit te veranderen. Hoogstens zou men een modernisering van het huidige logo kunnen overwegen, maar met behoud van de basiselementen, namelijk het fronton, symbool van het parlement, en de datum, die de tradities van de IPU uitdrukt. Dhr. Mahoux merkte op dat de nieuwe logovoorstellen eentalig waren en het Frans lieten vallen, wat hij onaanvaardbaar

vond. De Belgische afgevaardigden benadrukten dat Engels en Frans de twee officiële talen voor de geschreven communicatie van de IPU zijn en dat zij dus in het briefhoofd zichtbaar moesten zijn op alle IPU-documenten, ongeacht de bestemming.

De discussie werd besloten met een indicatieve stemming waaruit bleek dat 10 delegaties het huidige logo wilden behouden, 7 andere delegaties bereid waren het te moderniseren en slechts 9 delegaties voor de keuze van een nieuw logo waren.

Op basis van de adviezen van de verschillende geopolitieke groepen opteerde het Uitvoerend Comité van de IPU later voor een modernisering van het huidige logo. Het vroeg nieuwe voorstellen in die zin, met de bedoeling op de volgende assemblee een definitief besluit te nemen.

➤ Evaluatie van de IPU-activiteiten inzake ondersteuning van parlementen

De groep werd geïnformeerd over de resultaten van een externe audit van de hulpprojecten van de IPU. Daaruit is gebleken dat de IPU belangrijk werk doet maar dat de resultaten niet voldoende geëvalueerd worden en dat de projecten te versnipperd zijn.

Dhr. de Donnea lichtte in dat verband zijn idee toe om de IPU te belasten met de organisatie van een coördinatievergadering van de voornaamste actoren op het gebied van capaciteitsversterking voor parlementen. De vertegenwoordigers van de groep hebben dat voorstel in het Uitvoerend Comité aangebracht.

➤ Toetreding van Oekraïne en Azerbeidzjan tot de Twaalf Plus Groep

Deze kwestie kwam tijdens de vorige assemblee al aan bod. Er was toen voorbehoud bij beide kandidaturen, vooral die van Azerbeidzjan.

Wat Oekraïne betreft, sloot dhr. de Donnea zich aan bij diegenen die vroegen om te wachten op de verslagen van de waarnemingsmissies betreffende de parlementsverkiezingen die op 28 oktober 2012, dus onmiddellijk na de assemblee in Québec, in Oekraïne gingen plaatshebben. De groep heeft dat standpunt gevolgd en zijn beslissing over de toetreding van Oekraïne uitgesteld.

In verband met de kandidatuur van Azerbeidzjan hoorde de groep een vertegenwoordiger van het Azerbeidzjaanse parlement. Er waren vragen over de aanwezigheid van politieke gevangenen, de onderdrukking van de oppositie, het conflict met Armenië (dat in de IPU deel uitmaakt van de Euraziatische groep) en de corruptie in Azerbeidzjan.

De groep was verdeeld over die kandidatuur. Dhr. Mahoux reageerde terughoudend. Hij vond dat de vertegenwoordiger van Azerbeidzjan de conclusies van de Raad van Europa over de toestand in dat land verdraaid had. Zo is er geen enkel verslag van de Raad van Europa dat bevestigt dat er geen politieke gevangenen in Azerbeidzjan zijn. Sommige verslaggevers van de Raad van Europa werden wel degelijk gehinderd in de uitvoering van hun taak. De houding van Azerbeidzjan in de zaak van de Azerbeidzjaanse officier die in volle NAVO-vergadering een Armeense collega ombracht, is dan weer een regelrechte provocatie.

De groep stemde uiteindelijk over de toetredingsaanvraag van Azerbeidzjan. Er waren 29 stemmen voor, 25 stemmen tegen en 3 onthoudingen. De toetreding van nieuwe leden tot de Twaalf Plus Groep vereist echter een tweederdemeerderheid, wat betekent dat de aanvraag verworpen werd.

8. Andere activiteiten van de Belgische delegatie

De delegatie ontmoette de Belgische ambassadeur te Ottawa, Bruno van der Pluijm, en Werner Claes van het Belgische Consulaat-generaal te Montréal, die speciaal voor de opening van de Assemblee naar Québec kwamen. De Belgische ereconsul te Québec, Louis Rochette, was eveneens aanwezig. Tijdens de ontmoeting werden de politieke toestand in Canada en de bilaterale betrekkingen met België besproken.

Dankzij de Belgische ambassadeur ontmoette de delegatie ook een aantal leden van de vriendschapsgroep voor België die onlangs in het Canadese federale parlement opgericht werd. De Canadese delegatie werd geleid door volksvertegenwoordiger Mathieu Ravignat, covoorzitter van de vriendschapsgroep en zelf van Belgische afkomst. De delegatie bleek vooral belangstelling te hebben voor de geplande herdenking van de eerste wereldoorlog. De voorzitter van de sectie België-Canada van de Belgische IPU-groep, senator Cindy Franssen, werd van het onderhoud op de hoogte gebracht.